

ZOOLOGICKÉ DNY

Ostrava 2014

*Sborník abstraktů z konference
6.-7. února 2014*

Editoři: BRYJA Josef & DROZD Pavel

Pořadatelé konference:

Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Brno
Katedra biologie a ekologie, Přírodovědecká fakulta OU, Ostrava
Česká zoologická společnost
Zoologická zahrada Ostrava

Místo konání: Multifunkční aula GONG, Dolní Vítkovice (Plynojem), Ruská 2993,
703 00 Ostrava-Vítkovice

Katedra biologie a ekologie PřF Ostravské univerzity v Ostravě,
Chittussiho 10, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava

Datum konání: 6.-7. února 2014

Konference se koná pod záštitou rektora Ostravské univerzity, prof. RNDr. Jiřího Močkoře, DrSc., a za podpory Moravskoslezského kraje, Statutárního města Ostravy a grantového projektu Nadace ČEZ.

Řídící výbor konference:

Bryja J. (Brno)
Drozd P. (Ostrava)
Horsák M. (Brno)
Kaňuch P. (Zvolen)
Krištín A. (Zvolen)
Macholán M. (Brno)
Munclinger P. (Praha)

Pekár S. (Brno)
Pižl V. (České Budějovice)
Řehák Z. (Brno)
Sedláček F. (České Budějovice)
Stanko M. (Košice)
Tkadlec E. (Olomouc)
Zukal J. (Brno)

BRYJA J. & DROZD P. (Eds.): Zoologické dny Ostrava 2014. Sborník abstraktů z konference 6.-7. února 2014.

Vydal: Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Květná 8, 603 65 Brno

Grafická úprava: BRYJA J. & KOMÁRKOVÁ J.

1. vydání, 2014

Náklad 500 výtisků.

Doporučená cena 150 Kč.

Vydáno jako neperiodická účelová publikace.

Za jazykovou úpravu a obsah příspěvků jsou odpovědni jejich autoři.

matečných brouků pro srovnání infekční hladiny patogenů s dceřinou generací. Klíčky byly kontrolovány ve 40-ti denních intervalech. Materiál na studium nemocí byl okamžitě mikroskopicky vyšetřen, brouci byli rozděleni na živé a mrtvé. Mortalita narůstala během zimování a činí v posledním odběru až 91 %, z toho u 67 % jedinců byla zaznamenána houbová mycelia. Odizolováním čistých kultur byly potvrzeny běžné půdní houby z rodů *Penicillium*, *Mucor*, *Verticillium*, sterilní mycelia a další dosud neurčené taxony. Potvrdili jsme výskyt pěti patogenů, z nichž především neogregarina *Matessia schwenkei*, jež napadá tukové těleso, způsobuje mortalitu kůrovců během přezimování.

PŘEDNÁŠKA

Gekon zední (*Tarentola mauritanica*) na řeckém ostrově Korfu: první záznam a identifikace mitochondriálního haplotypu

MAČÁT Z. (1), STARCOVÁ M. (2), ČERVENKA J. (3), JABLONSKI D. (4), ŠANDERA M. (5)

(1) Katedra ekologie a životního prostředí, PFF UP, Olomouc (2) Katedra zoologie, PFF UK, Praha (3) Katedra genetiky a mikrobiologie, PFF UK, Praha (4) Katedra zoologie, Univerzita Komenského, Bratislava, (5) Polabské Muzeum, Poděbrady

Gekon zední je mediteránním druhem ještěra z čeledi Phyllostactylidae. Druh je považován za silně synantropní a jeho častý výskyt v okolí lidských sídel je pravděpodobně příčinou jeho zavlečení i do vzdálených oblastí jako Severní či Jižní Amerika. V Řecku je druh rozšířen na západě Peloponéského poloostrova, Krétě a na několika Jónských ostrovech (Kefalonie, Ithaka, Strofades a Zakynthos). Korfu je satelitním ostrovem Řecka, nacházejícím se na severozápadě země, v nejbližším bodě vzdálen 2,5 km od pevniny. Současnou herpetofaunu ostrova představuje 8 druhů obojživelníků a 29 druhů plazů. V průběhu herpetologické exkurze v srpnu 2011 jsme vůbec poprvé zaznamenali výskyt *T. mauritanica* na ostrově a to v okolí místního fotbalového stadionu na předměstí Korfu. Během dvou podvečerních návštěv bylo pozorováno deset adultních a tři juvenilní jedinci. V roce 2012 jsme na stejné lokalitě zaznamenali pět adultů a desítky jedinců jsme pozorovali na nových stanovištích v rámci lokality. Z několika odchycených jedinců byl odebrán vzorek tkáně pro určení mitochondriálního haplotypu populace. U tří jedinců byl amplifikován a sekvenován mitochondriální fragment molekul 12S rRNA a 16S rRNA (818 bp) a srovnán s dostupnými publikovanými sekvencemi druhu. Pro rekonstrukci fylogenetických vztahů byla použita metoda maximální věrohodnosti (ML) implementována v programu MEGA 5.2.2. Dle výsledků analyzování jedinci nesou stejný haplotyp, jež je široce rozšířený v celém evropském areálu druhu a dále v Maroku a Tunisku. Výsledky naznačují, že *T. mauritanica* byl na ostrov zavlečen recentně, spekulativně z nejbližších míst výskytu druhu jako je italská Apulie či jižněji položené Jónské ostrovy nebo Peloponés. Tyto regiony mají husté dopravní spojení s Korfu a introdukce za pomoci lodní či

letecké dopravy je proto pravděpodobná. Nízká variabilita porovnávaného mitochondriálního fragmentu však nedovoluje přesněji určit původ populace na Korfu.

POSTER

Netopiere (Chiroptera) reprezentatívnych biotopov Žiaru nad Hronom

MAĎAROVÁ J., KOVÁČ M.

Katedra ekológie a environmentalistiky, Fakulta prírodných vied, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra

Žiarska kotlina patrí medzi územia, ktoré z hľadiska chiropterologických dát tvoria len čiastočne preskúmané lokality. Príspevok sumarizuje charakteristiky a preferencie netopierov podľa charakteristického biotopu mesta a okolitého prostredia tvoreného mestským parkom a časťou mŕtveho ramena.

Výskum netopierov prebiehal v rokoch 2007-2010, pri ktorom boli použité faunistické metódy predovšetkým „homing in“, v dutinách stromov a pozorovania večernej aktivity netopierov. Výskum prebiehal v urbánnom a prirodzenom prostredí v okolí mesta. Ako potenciálne úkryty boli kontrolované podkrovné priestory sakrálnych a civilných stavieb nachádzajúce sa na území mesta. V dvoch objektoch bola zistená materská kolónia samíc. V podkroví kaštieľa v parku prítomnosť netopierov nebola potvrdená.

Výskum bol realizovaný počas celej sezóny. Počas tohto obdobia boli kontrolované tri lokality, z nich dve sa nachádzali v okrajových častiach záujmového územia a jedna lokalita v meste. Kontrolovaných bolo celkom 27 objektov, pričom prevažovali civilné stavby s podkrovnými priestormi s počtom 24, sakrálné stavby boli 3 a jeden podzemný priestor – šachta, nachádzajúca sa v parku. Výsledky ukazujú, že vzhľadom na charakter stavby je spektrum druhov, a to nielen pokiaľ ide o celkové množstvo, ale tiež hustotou výraznejšie pre mestské oblasti. Zaznamenaných bolo 5 druhov netopierov - *Myotis myotis*, *Nyctalus noctula*, *Pipistrellus pipistrellus*, *Myotis daubentonii* a *Myotis dasycneme*.

Výsledky práce vznikli v rámci riešenia projektu MŠVVaŠ SR VEGA č. 1/0109/13 - Interakcie živých organizmov v antropogénnom prostredí.

POSTER

Ekofaunistické srovnání společenstev pavouků na kmenech stromů ve městě a v lese

MACHAČ O., TUF I. H.

Katedra ekologie a životního prostředí, PřF UP Olomouc

Většina našich druhů pavouků žije epigeicky, jen zhruba jedna třetina druhů obývá bylinnou vegetaci a stromy. V roce 2013 byl proveden výzkum pavouků na kmenech vybraných druhů